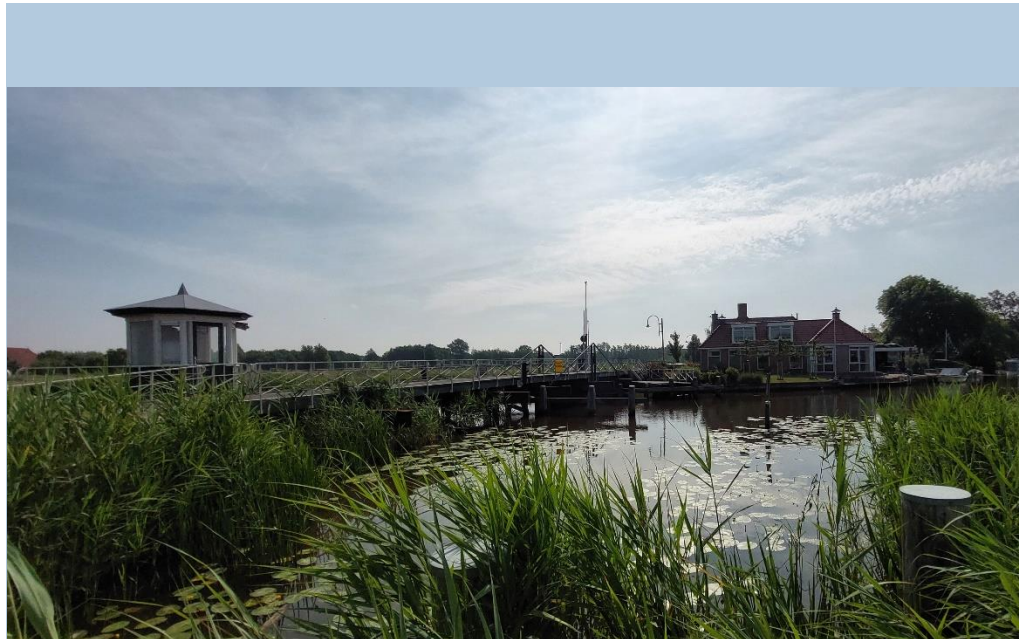

Natuurtoets

Toetsing Wet
Natuurbescherming en
Gebiedsbescherming Oxena Brids

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0485398.101
definitief revisie 00
18 juli 2023

Natuurtoets

Toetsing Wet Natuurbescherming en Gebiedsbescherming Oxena Bids

projectnummer 0485398.101
documentnummer 1
definitief revisie 00
18 juli 2023

Auteurs

A.R. Bruinenberg, BSc.

Opdrachtgever

Gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8446 KP LEEUWARDEN

Gecontroleerd

P. de Hoop, MSc.

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum
18 juli 2023

beschrijving
Definitief

vrijgave
M. Brinkman

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	6
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	7
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	7
2.2	Effectbepaling voornemen	10
2.3	Soortbescherming	10
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	10
2.3.2	Vogels	11
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	15
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	17
2.3.5	Amfibieën	18
2.3.6	Reptielen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.7	Vissen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.8	Insecten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.9	Kreeftachtigen en weekdieren	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.10	Zaadplanten, varens en bladmosse	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.11	Zorgplicht	18
2.3.12	Invasieve soorten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.4	Natura 2000	19
2.5	NNN	20
2.6	Overig provinciaal beleid	21
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	22
2.8	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	22
3.	Conclusie & advies	24
3.1	Soortbescherming	24
3.1.1	Zorgplicht	25
3.1.2	Invasieve soorten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2	Gebiedsbescherming	25
3.2.1	Natura 2000	25
3.2.2	NNN	25
3.2.3	Overig provinciaal beleid	26
3.3	Beschermde houtopstanden Wnb	26
3.4	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	26
Literatuurlijst		Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 1 Wettelijk kader		29
Bijlage 2 Methodiek natuurtoets		38

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

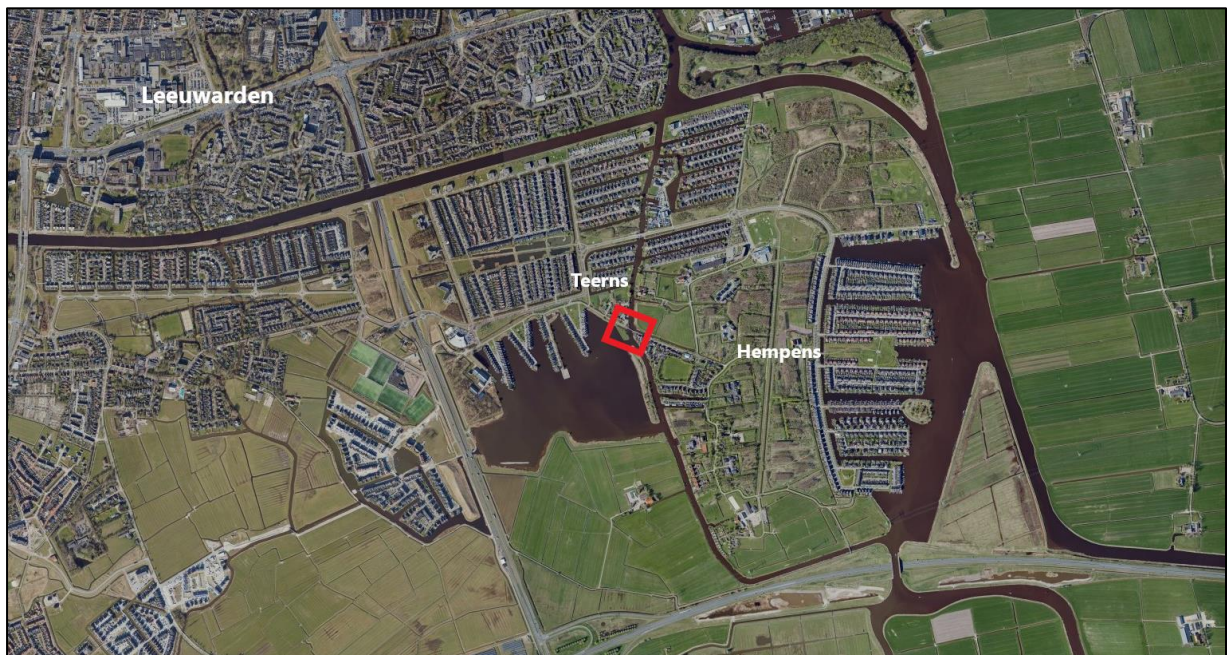
De gemeente Leeuwarden is voornemens om de huidige Oxena Brids te vervangen voor een nieuwe brug. Het plangebied ligt tussen de Himpenserdyk en de Skoalledyk te Hempens-Teerns ten zuiden van Leeuwarden (gemeente Leeuwarden, Provincie Fryslân).

De gemeente Leeuwarden is voornemens om de huidige brug (Oxena Brids) te vervangen voor een nieuwe draaibrug. Daarbij blijft één landhoofd en een draaipijler behouden. De rest van de brug, inclusief de geleidewerken, worden vervangen. De aanmeervoorzieningen bij de brug blijven gehandhaafd. Het brugwachtershuisje aan de westzijde van de brug, zal worden gerenoveerd en zal waarschijnlijk op een andere plek terug worden gebracht. De exacte nieuwe locatie voor het brugwachtershuisje is nog onbekend. Naast deze geplande werkzaamheden zullen er ook baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd en worden de damwanden binnen het plangebied vervangen. Ook wordt er binnen het plangebied gezocht naar locaties om de natuurwaarden te verhogen en te versterken.

De werkzaamheden starten naar verwachting begin 2024 en duren naar verwachting tot november 2024. De mogelijkheid bestaat dat de werkzaamheden later worden uitgevoerd.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

In de figuren 1.1, 1.2 en 1.3 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1.: Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: Street Smart, kaart 2022.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: PDok, Topografische kaart 2022.

Figuur 1.3. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Street Smart, kaart 2022.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Friesland en beschermde houtopstanden. In paragraaf 2.8 worden kansen voor het verhogen van de natuurwaarden in het plangebied uiteengezet.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 22 juni 2023 is vanaf circa 9:30 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij zonnig tot licht bewolkt weer met een temperatuur van circa 22 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Hierbij is door middel van een verrekijker onderzoek gedaan naar openingen in gebouwen en woningen in en in de directe omgeving van het plangebied.

Het plangebied is gelegen tussen de wijken Teerns en Hempens en is gelegen aan de Tearnzer Wielen. Het plangebied bestaat uit twee brughoofden die doormiddel van de Oxena Brids met elkaar zijn verbonden. Bij de brug is een authentiek brugwachtershuisje aanwezig. In de directe omgeving van de Oxena Brids staan woningen en zijn enkele aanlegplaatsen voor pleziervaartuigen. Naast de aanlegplaatsen, bestaan de oevers voornamelijk uit steile oevers met damwanden. De watergang aan de noordzijde van de Oxena Brids heeft een natuurlijker uiterlijk. Deze oevers bestaan daar voornamelijk uit steile taluds, begroeid met riet, gewone engelwortel, wolfspoot, waterzuring en grote egelskop. De watergangen zijn begroeid met kikkerbeet, gele plomp en op de ondiepere bodems riet.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Vervangen / versteken huidige brugdekken met behulp van een kraanschip;
- Aanbrengen nieuwe steunpunten onder de westelijke aanbrug;
- Heistelling om palen aan te brengen voor een nieuw brughoofd;
- Verwijderen huidige tijdelijke ondersteuningsconstructies;
- Renoveren en mogelijk verplaatsen van het huidige brugwachtershuisje;
- Vervangen van de huidige geleidewerken naast en onder de brug;
- Het betonnen landhoofd aan de oostzijde en de pijler in het water waar de brug op draait blijven behouden;
- Het landhoofd aan de westzijde wordt vervangen voor een nieuw landhoofd;
- Vervangen van damwanden;
- Er is sprake van (tijdelijke) geluids- en lichtverstoring gedurende de werkzaamheden.
- Zeer lokale baggerwerkzaamheden in de watergangen (bij de locatie van de brug)
- Mogelijke voorgenomen werkzaamheden: deels afgraven van aantal oevers om natuurvriendelijke oevers te creëren.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van (geschikt) open (voortplantings)water in (de directe omgeving van) het plangebied én/of het bekende verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van beschermde reptielen, beschermde vaatplanten, beschermde weekdieren, beschermde insecten en beschermde vissen in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Lepelaar	2
Blauwe reiger	2	Ransuil	4
Buizerd	4	Ringmus	2
Gierzwaluw	2	Roek	2
Grote gele kwikstaart	3	Slechtvalk	3
Grote zilverreiger	2	Sperwer	4
Havik	4	Stormmeeuw	2
Huismus	1	Torenvalk	3
Huiszwaluw	2	Wespendief	4
Ijsvogel	3	Zwartkopmeeuw	2
Kerkuil	1		

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals aalscholver, blauwe reiger, buizerd, grote zilverreiger, havik, lepelaar, roek, sperwer, ransuil en wespendief), gebouwbroedende soorten (zoals huismus, huiszwaluw, slechtvalk, kerkuil, ringmus en gierzwaluw) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart, ijsvogel, stormmeeuw, zwartkopmeeuw en steenuil).

Tijdens het terreinbezoek is in de omgeving van het plangebied een overvliegende gierzwaluw waargenomen. Direct aan de grens van het plangebied zijn territorium-indicerende huismussen waargenomen (zie figuren 2.2 en 2.3).

Figuur 2.2: Twee huismusmannetjes (rood omcirkeld) zingend voor de ingangen van een mogelijke broedlocatie. Bron: Antea Group, 2023

Figuur 1.3: Locatie van de nestlocaties van huismuis ten opzichte van de Oxena Brids. Bron: StreetSmart, Luchtfoto 2022.

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn geen bomen aanwezig die kunnen dienen als mogelijke nestplaats voor boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nesten die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd of sperwer. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied gezien de zeer beperkte (mogelijkheid aan) aanwezige voedselbronnen geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving.

In de directe omgeving van het plangebied is bebouwing aanwezig. De daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen. Dergelijke bebouwing is geschikt voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismuis en gierzwaluw, waardoor nestlocaties van de huismuis en gierzwaluw in de directe omgeving van het plangebied niet kunnen worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn nestindicerende huismussen waargenomen in een woning op circa 10 meter afstand van het plangebied. Tevens bevinden zich essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving voor huismuis binnen het plangebied, waaronder een dichte rietkraag die kunnen dienen als schuilplaats/overnachtingsverblijfplaats. Verstoring door de werkzaamheden zijn niet aan de orde, gezien de afstand (circa 10 meter) van de woning (broedlocatie) tot het plangebied en het daarbij vrijkomende lawaai van voorbijgaand verkeer. Daarbij is deze soort weinig verstoringgevoelig, worden de broedlocaties (in de woningen) niet aangetast en bevinden de werkzaamheden zich voornamelijk rondom de brug, die op circa 25 meter afstand van de nestlocaties ligt. De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de huismuis en zijn daarbij niet in strijd met de Wnb.

Waarnemingen uit de NDFF van de grote gele kwikstaart betreffen waarnemingen van buiten het broedseizoen. Dit wordt ondersteund door de verspreidingsatlas (geen waarnemingen binnen het broedseizoen in de omgeving van het plangebied). Het betreft daarom langstreckende exemplaren. Op basis van het broedbiotoop (voorkeur voor snelstromend water, stenige oevers en/of boomwortels in oevers) kan de soort worden uitgesloten.

Geschikt broedbiotoop voor de slechtvalk (hoge (flat)gebouwen), ijsvogel (zanderige steilrandjes), stormmeeuw en zwartkopmeeuw (vaak langs de kust zoals kwelders of moerasgebieden) en steenuil (nestkasten (in bomen) in cultuurlandschap) is in (de directe omgeving van) het plangebied niet aanwezig, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Bergeend	5
Boerenwaluw	5
Kokmeeuw	5
Scholekster	5
Visdief	5
Zilvermeeuw	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (boerenwaluw en kokmeeuw). Tijdens het veldbezoek zijn er verschillende kuikens van boerenwaluw én nesten van boerenwaluw onder de brug waargenomen (zie figuur 2.4). Binnen de directe omgeving van het plangebied (binnen een straal van 500 meter omtrek) is geen alternatieve nestgelegenheid aanwezig voor boerenwaluw. Boerenwaluwen keren ieder jaar terug naar dezelfde broedlocatie, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen als de voorgaande nestlocatie verloren is gegaan mochten er alternatieven beschikbaar zijn. Nesten van boerenwaluwen zijn enkel beschermd tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zijn deze nesten niet beschermd, tenzij er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels. Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied van toepassing op de boerenwaluw.

Door de voorgenomen werkzaamheden worden de nestlocaties van de boerenwaluwen verwijderd. Aangezien de verwachte periode van de werkzaamheden valt binnen de broedperiode en er in de omgeving van de huidige broedlocaties geen alternatieven voor nieuwe nestlocaties beschikbaar zijn, gaan er door de werkzaamheden essentiële broedlocaties voor boerenwaluw verloren. Voor de werkzaamheden moet om deze redenen ontheffing worden aangevraagd.

Figuur 2.4: Twee kuikens van boerenzwaluw, rustend op een balk van de Oxena Brides. Bron: Antea Group, 2023

Tabel 2.3: De te nemen vervolgstappen om overtreding van Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Vervolgstappen
Jaarrond beschermde broedvogels (Cat. 5) Boerenzwaluw	Nestlocaties verdwijnen als gevolg van de werkzaamheden en in de omgeving ontbreken alternatieve nestlocaties: Aanvraag ontheffing en (tijdelijk) aanbieden alternatieve nestlocatie

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (waterhoen, meerkoet, wilde eend en nijlgans). De oevers en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door snoei-, maai- en baggerwerkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Tabel 2.4: De te nemen vervolgstappen om overtreding van Wnb te voorkomen

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	• Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli) • Indien niet mogelijk, dan kan het plangebied door korthouden van de vegetatie en het afzetten met vlaggetjes en lintjes voorafgaande aan het broedseizoen ongeschikt worden gemaakt; • Indien ook dit niet mogelijk is dient voorafgaand aan de werkzaamheden, een controle van plangebied op broedvogels plaats te vinden door een deskundig ecoloog.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

Binnen de NDFF zijn in de afgelopen 10 jaar slechts drie waarnemingen bekend van vleermuizen. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met de lage onderzoeksinspanning naar deze soortgroep in het plangebied en omgeving. In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven. Op basis van de verspreidingsatlas en de aanwezigheid van geschikt biotoop in de omgeving van het plangebied zijn om deze redenen meervleermuis en watervleermuis meegenomen in de toetsing.

Tabel 2.5: Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime HR (artikel 3.5 Wnb)
Gewone dwergvleermuis	X
Meervleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X
Watervleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De schuur aan de rand van het plangebied (circa 200 meter ten noorden van de Oxena Bids) bevat diverse openingen tussen de planken en de muur. Deze openingen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis) kan niet worden uitgesloten. De schuur wordt niet aangetast door de werkzaamheden. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig met holtes of kieren, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten kan worden uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen nadelig effect op mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Indien bouwverlichting wordt gebruikt kan wel verstoring van vliegroutes optreden (zie kopje **Essentiële vliegroutes**).

Tabel 2.6: De te nemen maatregelen om overtreding van Wnb te voorkomen

Maatregelen vleermuizen

Voorkomen lichtuitstraling in de richting van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen:

- Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober)
- Of:**
- Werkzaamheden enkel uitvoeren gedurende periode zonsopkomst – zonsondergang in de vleermuizen actieve periode (april – oktober)

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

In het plangebied zijn enkele lijnvormige elementen aanwezig (het kanaal Nauwe Greuns en daaraan verbonden watergangen) die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. Het Nauwe Greuns is een brede watergang (circa 25 meter breed) die in de Tearnzer Wielen uitmondt. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes over het Nauwe Greuns kan niet worden uitgesloten. Door werkzaamheden wordt deze potentiële vliegroute tijdelijk deels afgesloten. Deze potentiële vliegroute is gelegen vanaf de Tearnzer Wielen richting de woonwijk Zuiderburen over de Nauwe Greuns. De voorgenomen werkzaamheden hebben hoogstwaarschijnlijk negatieve gevolgen voor de vliegroute van meervleermuis en watervleermuis naar het foerageergebied. Deze twee vleermuissoorten zijn sterk gebonden aan water en gebruiken watergangen/-wegen als geleiding naar foerageergebieden. Om te voorkomen dat de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, dienen er vervolgstappen te worden genomen.

Tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met een potentieel aanwezige vliegroute. Dit kan door de potentieel aanwezige vliegroute niet fysiek te blokkeren en deze niet te verlichten. Daarom dient er geen bouwverlichting te worden gebruikt in het plangebied gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa april t/m oktober) of dient er enkel te worden gewerkt tijdens de periode zonsopgang - zonsondergang. De genoemde periode kan langer dan wel korter duren afhankelijk van de weersomstandigheden, zoals de temperatuur.

Tabel 2.7: De te nemen vervolgstappen om overtreding van Wnb te voorkomen

Vervolgstappen essentiële vliegroutes vleermuizen

Voorkomen van blokkeren van de essentiële vliegroutes over het water:

- Deel van de watergang Nauwe Greuns openhouden zodat vliegroute naar de Tearnzer Wielen openblijft.

Voorkomen lichtuitstraling in de richting van potentieel in de omgeving aanwezige vliegroute:

- Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober)
- Of:**
- Werkzaamheden enkel uitvoeren gedurende periode zonsopkomst – zonsondergang in de vleermuizen actieve periode (april – oktober)

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied is potentieel geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen. Er is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied (o.a. de Tearnzer Wielen) aanwezig. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		
	HR (artikel 3.5 Wnb)	Art. 3.10 Wnb	Art. 3.10 Wnb Vrijgestelde zoogdieren
Bosmuis			X
Egel			X
Haas			X
Konijn			X
Otter	X		
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Steenmarter			X
Veldmuis			X
Vos			X

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Op basis van de terreinkenmerken van het plangebied is er geen essentieel leefgebied voor de otter aanwezig, door het ontbreken van plekken waar verblijfplaatsen (holtes in oevers, dichte oevervegetatie, struwelen en bosschages en tussen boomstronken en wortelstelsels) aanwezig kunnen zijn. De voorgenomen werkzaamheden hebben dan ook geen negatief effect op het leefgebied of op de otter zelf. Voor de otter zijn dan ook geen vervolgstappen nodig (Zoogdierverseniging, 2022).

Overige beschermde soorten

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er worden binnen het plangebied algemeen voorkomende (vrijgestelde) zoogdieren (egel en veldmuis) verwacht. Aangezien het plangebied een brug en een deel van de oevers rondom deze brug betreffen, is het voorkomen van geschikt biotoop erg beperkt. De oevers binnen en direct rondom het planbied bestaan uit damwanden waardoor de oevers ongeschikt zijn voor dieren om bijv. de watergangen te komen. Daarnaast is het plangebied midden in een woongebied gelegen waardoor de geschiktheid voor mogelijk leefgebied van deze soorten zeer beperkt is door mogelijke verstoring door de aanwezigheid van mensen. Binnen de provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de **zorgplicht** worden maatregelen geadviseerd. In paragraaf 2.3.6 wordt nader ingegaan op de maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.9: Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		
	HR (artikel 3.5 Wnb)	Art. 3.10 Wnb	Art. 3.10 Wnb Vrijgestelde amfibieën
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Groene kikker (Onbekend)			X
Kleine watersalamander			X

Overige beschermde amfibieën

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het trajectgebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker, groene kikker (onbekend), kleine watersalamander en gewone pad. Binnen de provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de **zorgplicht** van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.6 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Zorgplicht

In het plangebied kunnen vissen, amfibieën, muizen en egel aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

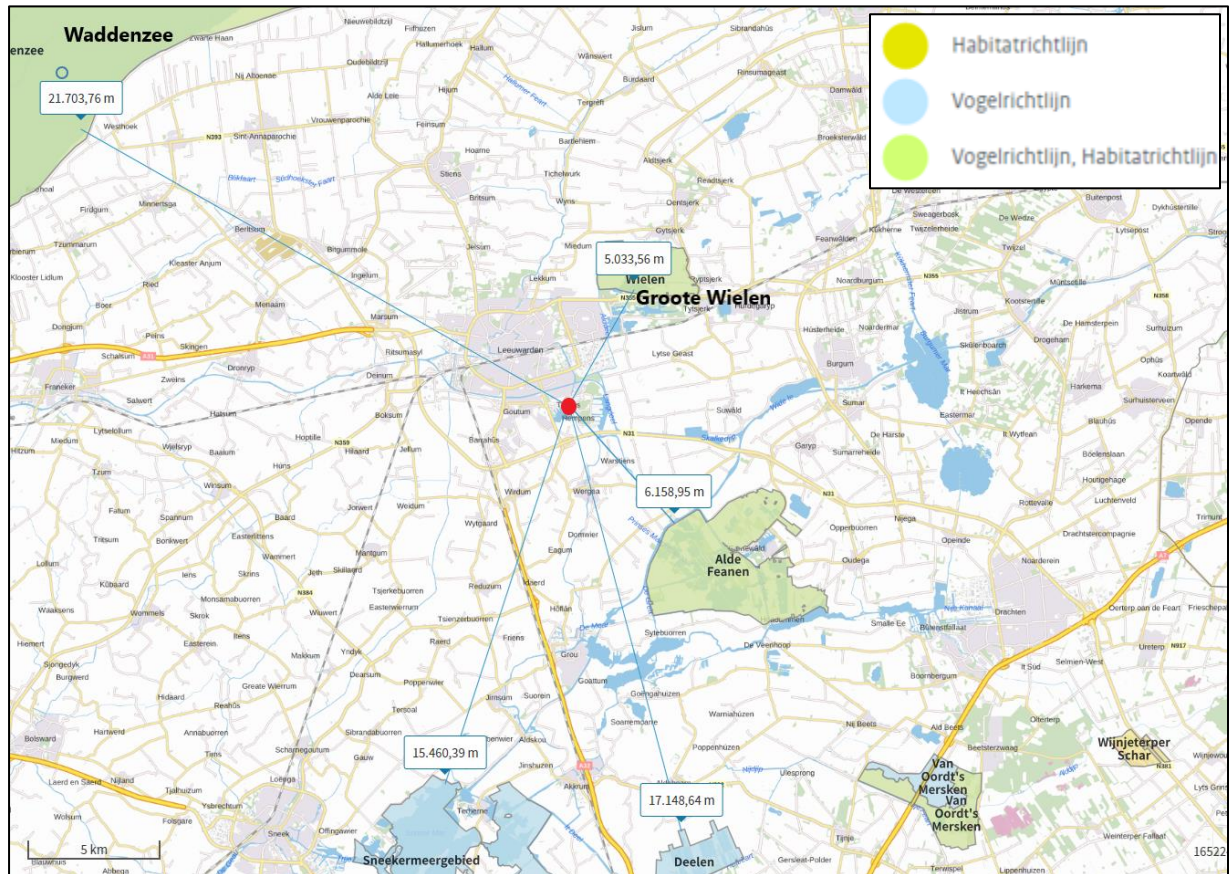
De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.10.

Tabel 2.10. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Algemeen	Te allen tijde zorgvuldig te werk gaan en aanwezige dieren de gelegenheid geven op eigen gelegenheid te vluchten; Daarbij is het raadzaam om werkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (kwetsbare periode) van soorten;
Vissen (alle soorten)	Niet baggeren bij ijsvorming
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	- Voorafgaand aan de werkzaamheden de (oever)vegetatie in het plangebied kort maaien; - Werken in één richting naar een vluchtmogelijkheid
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het baggeren van de watergang

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Groote Wielen en ligt op circa 5 kilometer afstand ten noordoosten van het plangebied (zie figuur 2.5). Dit gebied is aangewezen op basis van Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 25 km liggen nog zes andere Natura 2000-gebieden. Het betreft de Waddenzee, de Alde Feanen, het Sneekermeergebied, de Deelen, de Van Oordt's Mersken en Wijnjeterper Schar (zie figuur 2.5).

Figuur 2.5. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rode cirkel). Bron: AERIUS-calculator, versie 2022.1.

Bij voorliggend planvoornemen is er zowel sprake van een realisatiefase als gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatiefase en de gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten.

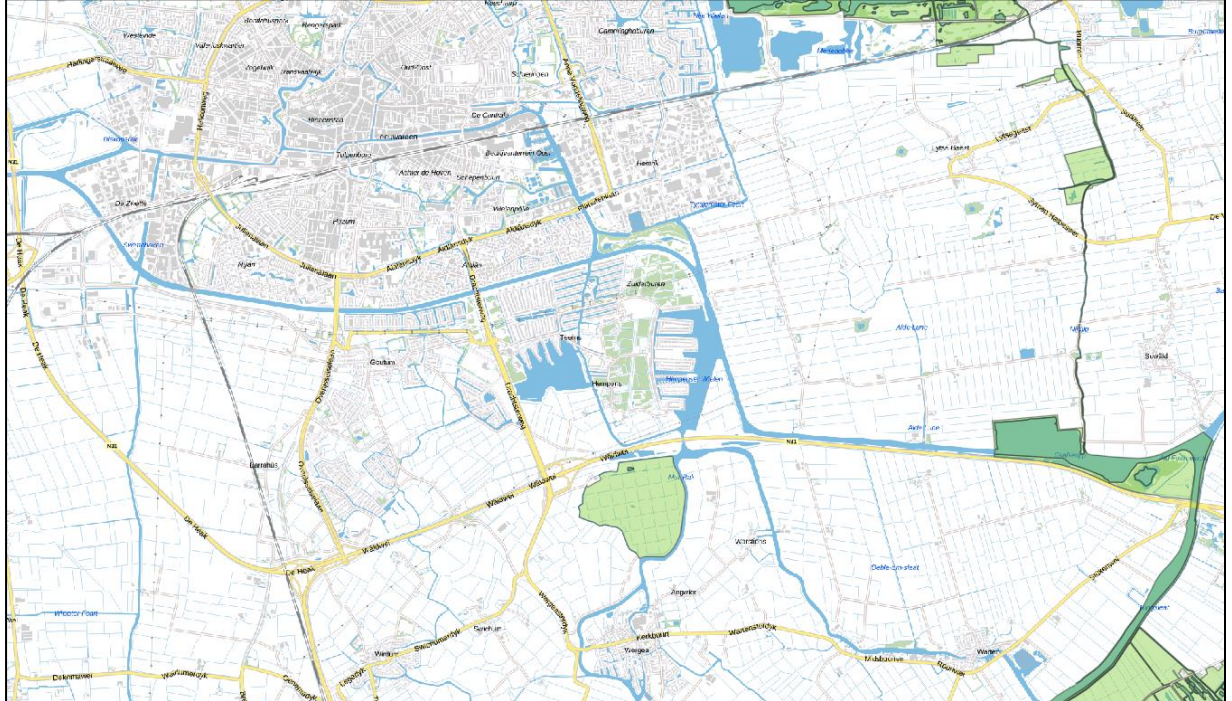
De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator. Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

Vervolgstappen

Er dient een AERIUS-berekening voor de realisatiefase en de gebruiksfase te worden opgesteld.

2.5 NNN

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 500 meter ten oosten van het plangebied. Aangezien er geen sprake is van externe werking in de provincie Fryslân zijn vervolgstappen niet aan de orde.

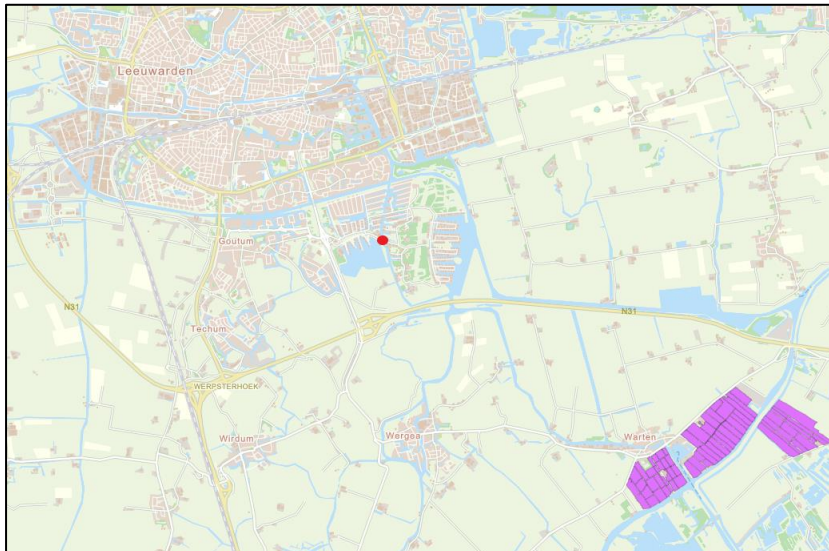

Figuur 2.6. Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN. Bron: PDOK, Topografische kaart, 2023.

2.6 Overig provinciaal beleid

2.6.1 Ganzenfoerageergebied

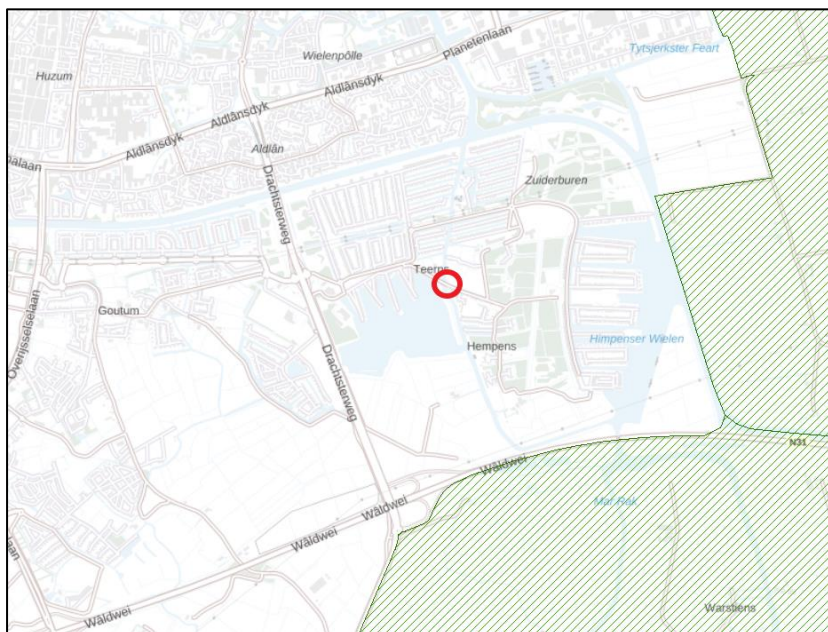
Het plangebied ligt buiten de begrenzing van aangewezen Ganzenfoerageergebieden (zie figuur 2.7). De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op deze gebieden.

Figuur 2.7: Plangebied (rode stip) ten opzichte van aangewezen ganzenfoerageergebied (roze vlakken). Bron: Provincie Friesland, 2021)

2.6.2 Weidevogelkansengebied

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van aangewezen Weidevogelkansengebied (zie figuur 2.8). De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op deze gebieden.

Figuur 2.8.: Het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van aangewezen Weidevogelkansengebieden. Bron: www.nationaalgeoregister.nl/, 2023

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Beschermde houtopstanden Wnb zijn daarom niet relevant voor voorliggend planvoornemen.

2.8 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het behouden van de aanwezige natuurwaarden of het vergroten, verbeteren en verbinden ervan, kan op diverse punten een meerwaarde creëren voor voorliggend planvoornemen. Door bestaande en nieuwe natuurwaarden in het planvoornemen te integreren wordt een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving gecreëerd voor bewoners in de stad. Tevens levert het integrale kansen op ten aanzien van verschillende duurzaamheids- en klimaatadaptatie doelen zoals hittestress-beperking, luchtzuivering etc.

Op basis van het terreinbezoek zijn de huidige natuurwaarden in het plangebied vastgesteld (zie ook paragraaf 2.1). Deze natuurwaarden zijn onder te verdelen in diverse biotopen. De aanwezige biotopen en mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe biotopen zijn weergegeven in respectievelijk tabel 2.11 en 2.12. Deze tabellen vormen een aanknopingspunt voor het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden bij de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Tabel 2.11.: Kansen voor bestaande natuurwaarden in het voorgenomen plan.

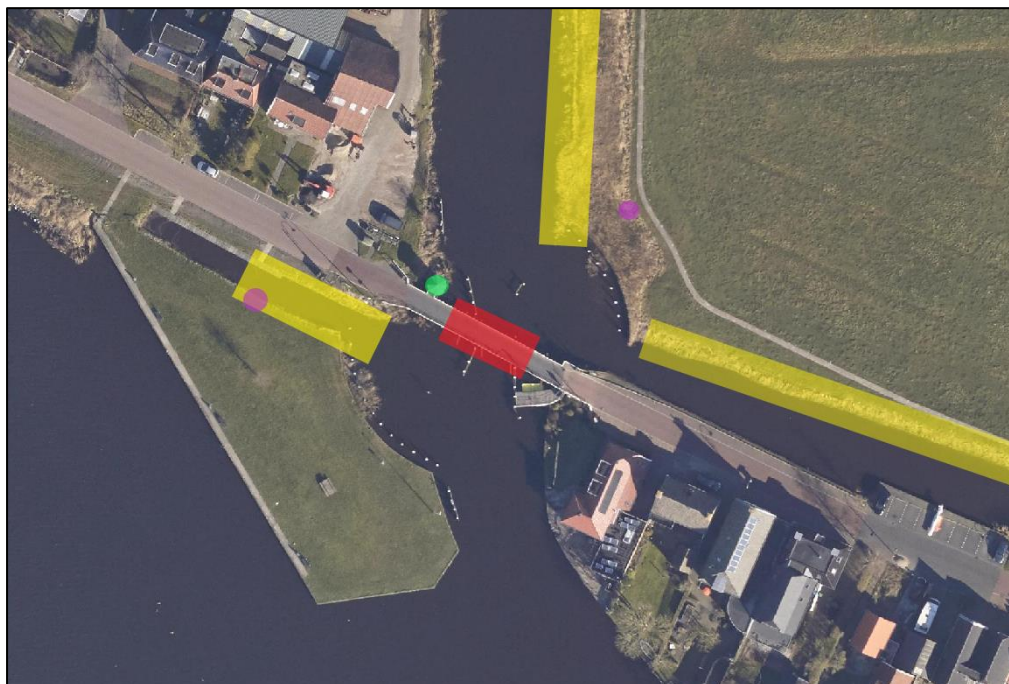
Aanwezige biotoop	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Mogelijkheden voor vergroten, verbeteren en verbinden.
Watergangen	Habitat voor vissen, amfibieën, libellen, waterplanten	Aanleg van natuurvriendelijke oevers door realisatie oevers met flauw talud en verwijderen van damwanden

Figuur 2.9: Voorbeeld van een natuurvriendelijke oever die mogelijk gerealiseerd kan worden. Bron: STOWA, 2009.

Tabel 2.12.: Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen voor natuurwaarden	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Nestgelegenheden boerenwaluw		Ophangen van kunstnesten onder de nieuwe brug
Verblijfplaatsen vleermuizen	Verblijfplaatsen voor vleermuizen	Ophangen vleermuiskasten aan brugwachtershuisje en/of integreren
Plaatsen insectenhotel	Verblijfplaatsen voor insecten	Plaatsen insectenhotel(s)

Figuur 2.10. Mogelijke kansen om de natuurwaarden in het plangebied te verhogen. Geel: Ontwikkelen natuurvriendelijke oevers. Rood: Locatie nestkasten boerenwaluw. Paars: Locatie insectenhotel(s). Groen: Vleermuiskasten onder het dak brugwachtershuisje. Bron ondergrond: PDok, Luchtfoto 2022.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: Jaarrond beschermde broedvogels en vleermuizen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest (boerenzwaluw)	Ja, nestgelegenheid in de te vervangen brug (boerenzwaluw)	Nee	Nader te bepalen	Ja
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Nee, wel in de omgeving van het plangebied (oude schuur en huizen rondom het plangebied)	Nee	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentiële vliegroutes	Ja	Nee	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentieel foerageergebied	Nee	Nee	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.3			

In tabel 3.2 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.2. Beschrijving van de te nemen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	Werken buiten het broedseizoen
Vogels met jaarrond beschermd nest (boerenzwaluw)	Plaatsen van een tijdelijke alternatieve constructie die kan dienen als nestlocaties voor boerenzwaluwen totdat de nieuwe brug gereed is.
Vleermuizen (Essentiële vliegroutes, potentiële verblijfplaatsen en essentiële foerageergebieden)	- Voorkomen lichtuitstraling in de richting van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden: - Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober) Of: - Werkzaamheden enkel uitvoeren gedurende periode zonsopkomst – zonsondergang in de vleermuizen actieve periode (april – oktober) - Deel van watergangen niet afsluiten om te voorkomen dat vliegroutes worden belemmerd. - Deel van watergangen (circa 7 meter vanaf de kant) niet fysiek blokkeren met steigers en/of pontons

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.6 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.3.

Tabel 3.3. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Vissen (alle soorten)	Niet baggeren bij ijsvorming
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de oevervegetatie in het plangebied kort maaien
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het dempen van de watergang

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

In tabel 3.4 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.4.: Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Groote Wielen (op circa 5 km afstand); N2000-gebieden binnen een straal van 25 km rondom plangebied: • Waddenzee, • Alde Feanen, • Sneekermeeergebied, • Deelen, • Van Oordt's Mersken • Wijnjeterper Schar
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend

3.2.2 NNN

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5.: Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Circa 500 meter ten oosten van plangebied
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.2.3 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzings van een Ganzenfoerageergebied of Weidevogelkansgebied. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

3.3 Beschermde houtopstanden Wnb

Er is bij voorliggend planvoornemen geen sprake van aantasting van onder de Wnb beschermde houtopstanden. Er zijn voor wat de Wnb betreft geen vervolgstappen aan de orde.

3.4 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

In tabel 3.6 en 3.7 zijn de kansen voor het behoud en/of vergroten/verbeteren van de natuurwaarden bij voorliggende planvoornemen uiteengezet.

Tabel 3.6. Kansen voor bestaande natuurwaarden in het voorgenomen plan.

Aanwezige biotoop	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Mogelijkheden voor vergroten, verbeteren en verbinden.
Watergangen	Habitat voor vissen, amfibieën, libellen, waterplanten	Aanleg van natuurvriendelijke oevers door realisatie oevers met flauw talud en verwijderen van damwanden

Tabel 3.7. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Nestgelegenheden boerenzwaluw		Ophangen van kunstnesten onder de nieuwe brug
Verblijfplaatsen vleermuizen	Verblijfplaatsen voor vleermuizen	Ophangen vleermuiskasten aan brugwachtershuisje
Plaatsen insectenhotel	Verblijfplaatsen voor insecten	Plaatsen insectenhotel(s)

Literatuurlijst

BIJ12, 2017c. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2022. Kennisdocument huismus (*Passer domesticus*). Versie 2.0, juni 2022.

Zoogdiervereniging. (2022). Otter. Opgehaald van Zoogdiervereniging:
<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/otter>

Overig

AERIUS-calculator, versie 2022.

NDFF

Street Smart

www.nationaalgeoregister.nl

www.stowa.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. De hierin opgenomen vrijstelling van Wnb-vergunningplicht voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb) vervalt met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) van 2 november 2022 in de Porthos-zaak.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de

provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
 - de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
 - tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de

belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden. Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van vriend- of hakhout;
 - houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of vriend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
 - houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
 - houtopstanden op erven of in tuinen;
 - fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
 - naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
 - kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
 - het dunnen van een houtopstand;
 - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
 - vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
 - vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenonthefing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
 - vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening. Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2018-2023 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2022) (Natura 2000-gebieden) en de

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (28-06-2023) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Copyright © 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl